

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20153

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Beritan GÜNEŞ ALTIN

Mardin Milletvekili

2018 yılından itibaren Çin'in plastik atık alımını yasaklamasıyla birlikte Türkiye'de plastik çöp miktarı büyük bir artış göstermiştir. Bunun sebebi ise dünyada ve Türkiye'de plastik tüketiminin artması değil Türkiye'nin dünyada en fazla plastik atık alan/ithal eden ülkelerden birisi haline gelmiş olmasıdır. Çin'in plastik alımını yasaklamasını fırsat bilen ve de ekolojik bir paradigmayla değil kar dürtüsüyle politikalar belirleyen/uygulayan Türkiye, dünyanın çöplerini alma yarışında ilk sıralara yerleşmiştir.

2004 yılından itibaren plastik çöp ithalatı 300 kata yakın artan Türkiye, 2023 yılı itibariyle Avrupa'nın plastik atıklarının %24'ünü (456000 ton) almıştır, yani her dört Avrupa atığından birisi Türkiye'ye getirilmiştir. Türkiye'nin OECD ülkeleri arasında AB'den atık alma oranı ise %56 gibi astronomik bir düzeydedir. Avrupa İstatistik Ofisi/Eurostat'ın 2023 verilerine göre de Türkiye, 315 bin ton plastik atık ithali ile birinci sırada yer almaktadır.

2023 yılında Türkiye'ye gönderilen plastik atıkların hangi ülkelere getirildiğine baktığımızda ise 140.907 ton ile İngiltere birinci sırada yer alırken onu sırasıyla 87109 tonla Almanya, 74141 tonla Belçika, 41580 tonla İtalya ve 27564 tonla Hollanda takip etmektedir. Avrupa ülkelerine ek olarak ise yine 2023 yılında İsrail'den de 11 milyon 11000 tondan fazla plastik atık ithal edildiği basına yansıyan bilgiler arasındadır.

Bu plastik atıkların nerede, ne şekilde dönüştürüldüğü, imha edildiği, depolandığı ve yakıldığına dair ise ne Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ne de Ticaret Bakanlığı tarafından herhangi bir bilgi kamuoyu ile yıllardır paylaşılmamaktadır.

Bu atıkların en çok gönderildiği kentlerden birisi olan Adana'da, plastik atıklarının boş arazilere, sulama kanallarının kenarına, tarım alanlarına gelişigüzel şekilde terk edildiğine dair belgeler, kamuoyuna yansımıştır. Yine Adana'da, ithal edilen plastik atıkların depolandığı bölgelerde topraktaki kanserojen madde miktarının normalin 400 bin katına kadar çıktığı da

yapılan araştırmalarla tespit edilmiştir. Geçtiđimiz yıllarda da Adana ve İskenderun Kõrfezi çevresinde plastik atık sorununa dõnük oluşan tepkilere karşı Resmi Gazete’de tebliğ edilen yasaklama kararı ise sermayedarların baskısı ve “sıkı denetim” koşulu ile geri çekilmiştir.

Dünya genelinde plastik atıkların yalnızca %9’unun geri dõnüřtürüldüđüne; plastik atıkların ekosistem, iklim ve insan sağlığı üzerinde yarattığı/yaratacağı tehlikelerin son derece açık olmasına ek olarak bu atıkların geri dõnüřtürülebileceđine dair de bilimsel ve güvenilir net bir sonuca ulaşılabilmiş değildir. Ayrıca kamu teşvikleriyle kurulan plastik organize sanayi bölgelerinin dõnüřtürme işlemi sırasında saldıkları toksik kimyasallarla halk sağlığı, su, toprak ve canlı yaşam için tehlike oluşturduğu ve ekolojik dengeyi bozdukları da ortadadır.

Bu bağlamda;

1. 2002’den itibaren Türkiye’nin yıl ve ülke bazlı olarak plastik atık ithalatları ne kadardır?
2. Dõnüřtürülebilirliđine dair henüz bilimsel ve güvenilir bir sonuç olmamasına rağmen plastik atık ithalatının geldiği seviyelerin ekolojik dengeye ve halk sağlığına oluşturacağı tehlikeleri hesaba katmakta mısınız?
3. Geçtiđimiz yıllarda Resmi Gazete’de tebliğ edilen plastik atıklara dõnük yasaklama kararının geri çekilmesinin gerekçesi nedir? İptal kararının koşulu olan “sıkı denetimin” detayları nelerdir?
4. Türkiye’de il ve yıl bazlı olarak plastik atıklar nerelerde depolanmaktadır?
5. Plastik atıkların depolandıkları alanlar hangi kriterlere göre belirlenmektedir?
6. Plastik atıkların depolandıkları alanlar hangi periyotlarla denetlenmektedir? Bu zamana kadar yapılan denetimler sonucunda elde edilen olumsuz bulguların ekolojik dengeye ve halk sağlığına olası olumsuz sonuçları nelerdir?